

GEMEENTE ENSCHEDE

INSTRUMENTEN DIE HELPEN MET LEREN EN INNOVEREN IN JE GEMEENTE

ANGELA RIJNHART
DAYENNE SMOLDERS
JANET OOSTERHOF-SCHOLTEN LINDE

ENSCHEDE

EVEN VOORSTELLEN

Enschede zoekt al 700 jaar de grenzen op!

ONS VERHAAL

COMPLEXE OPGAVEN: democratie en wetenschap staan onder druk.

ONS ANTWOORD: kennis, leren en innoveren

ONZE AANPAK en INSTRUMENTEN:

- binnen onze organisatie;
- bij de samenwerking met partners in de regio;
- en in allerlei vormen van internationale samenwerking.

Kunnen we deze instrumenten ook met jullie inzetten, zodat we samen leren?

GEMEENTE ENSCHEDE

ENSCHEDE

Aanpak binnen onze organisatie

DE WERELD VERANDERT

1. Inwoners hebben andere verwachtingen en vertrouwen in overheid is laag
2. Complex maatschappelijke opgaven: anderen nodig om vraagstukken op te lossen
3. Technologische ontwikkelingen: AI en robotisering
4. Financieel ingewikkelde tijden voor veel gemeenten

Transitie – veranderopgave voor overheid op het gebied van kennis, leren en innoveren

KRITISCHE SUCCESFACTOREN

Samenspel van cultuur, leiderschap, vaardigheden, structuur en samenwerking.

1. Leiderschap dat vernieuwing stimuleert
2. Veilige leer- en experimenteeromgeving
3. Structurele kennisdeling en samenwerking
4. Inbedding van leren in dagelijkse praktijk
5. Verander- en innovatievaardigheden bij medewerkers
6. Duidelijke visie en gezamenlijke richting

WAT VERWACHTEN ONZE INWONERS?

Kennispunt Twente heeft voor ons aan inwoners gevraagd welk **gedrag** zij het belangrijkst vinden in hun contact met de gemeente. Dit hebben zij gedaan in de vorm van een waardenonderzoek. De waarden uit het onderzoek zijn gefilterd uit onze eigen documenten die zijn vastgesteld door het college en de raad: nota's, visies en beleidsstukken. Inwoners hebben de volgende waarden in hun top 5 gezet:

- **LUISTER AANDACHTIG** – Hoor wat er écht speelt.
- **GEBRUIK DUIDELIJKE TAAL** – Zo zorg je dat je elkaar goed begrijpt.
- **WEES EERLIJK** – Zeg wat kan, maar wees ook eerlijk over wat er niet kan.
- **NEEM VERANTWOORDELIJKHEID** – Zet dat stapje éxtra om iemand te helpen.
- **ZORG VOOR VERTROUWEN** – Dit is de basis van elk gesprek.

HET WAARDENONDERZOEK SLUIT AAN BIJ ONZE DOELEN ALS OPEN ENSCHEDE

We willen een mensgerichte gemeente zijn met toegankelijke dienstverlening, die duidelijk en persoonlijk communiceert, informatie deelt, open staat voor initiatieven uit de samenleving en samenwerkt met andere partners uit de stad. Dat is onze belofte aan de stad: **SAMEN | OPEN | DOEN**.

We zijn al op de goede weg: onze inwoners waarderen vooral onze klantvriendelijkheid en snelle reacties. Natuurlijk zijn er verbeterpunten, zoals nog duidelijkere communicatie en betere terugkoppeling bij meldingen. [De details hiervan kun je lezen in de factsheet van het onderzoek.](#)

Wetgeving zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en Wet open overheid (Woo) verplichten ons om transparant te zijn en tegelijk zorgvuldig met informatie om te gaan. Dit is geen extra last, maar een kans om te laten zien dat we staan voor een open overheid. Onze inwoners hebben recht op begrijpelijke, toegankelijke en eerlijke informatie. En wij hebben de wettelijke plicht om te zorgen dat onze inwoners makkelijk toegang hebben tot overheidsinformatie. Meer tips en afspraken vind je in ons [Handvest Open Enschede](#).

WAT BETEKENT DAT VOOR JOU?

Voor sommigen van ons vraagt Samen Open Doen om een andere houding of gedrag. Dat we ons werk net iets anders doen dan we gewend zijn.

We begrijpen dat het soms eenvoudiger is dan het klinkt. Soms blijkt een simpele vraag best lastig om te beantwoorden en we kunnen inwoners niet altijd het antwoord geven waar zij op hoopten. Het goede gesprek voeren kan in zo'n geval best lastig zijn, maar we kunnen het allemaal leren!

Hoe je dat doet? Door hierover in gesprek te blijven met onze inwoners, je collega's en je leidinggevende. Of lees het na in [onze servicenormen](#). Zo maken we Samen Open Doen steeds sterker. We doen het samen voor onze inwoners.

Wees **duidelijk**. Gebruik geen vage taal. Zeg hoe het werkelijk is en gebruik geen ambtenarentaal.

Eerlijke communicatie is heel belangrijk voor het vertrouwen, het is oké als je fouten maakt, als je daar maar **verantwoordelijkheid** voor neemt en open over communiceert.

Een overheid moet zowel gemeentelijk als landelijk te **vertrouwen** zijn. Daar is geen discussie over mogelijk.

Luister aandachtig, dat is belangrijk als je een interactie wil met iemand. Iemand kan je niet helpen als die niet echt luistert. Dit is de eerste stap

DUIDELIJKE TAAL, TOCH?

Dus vraag jezelf eens af:

- Luister ik écht goed naar anderen?
- Hoe duidelijk en helder is mijn communicatie?
- Hoe open en oprecht ben ik, ook bij lastige gesprekken?
- Neem ik verantwoordelijkheid voor mijn handelen?
- Draag ik bij aan een betrouwbare overheid?

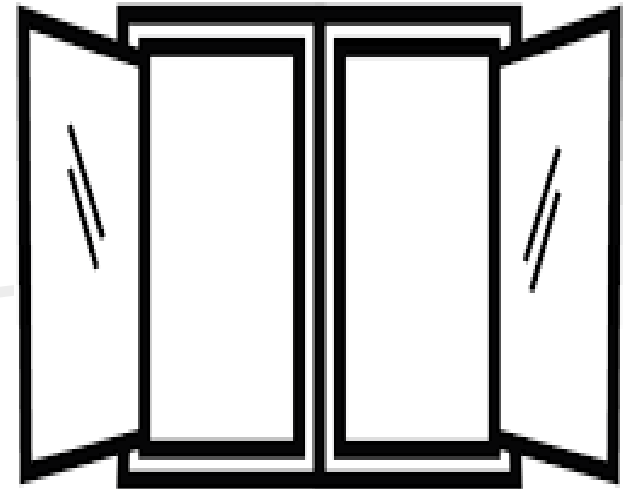
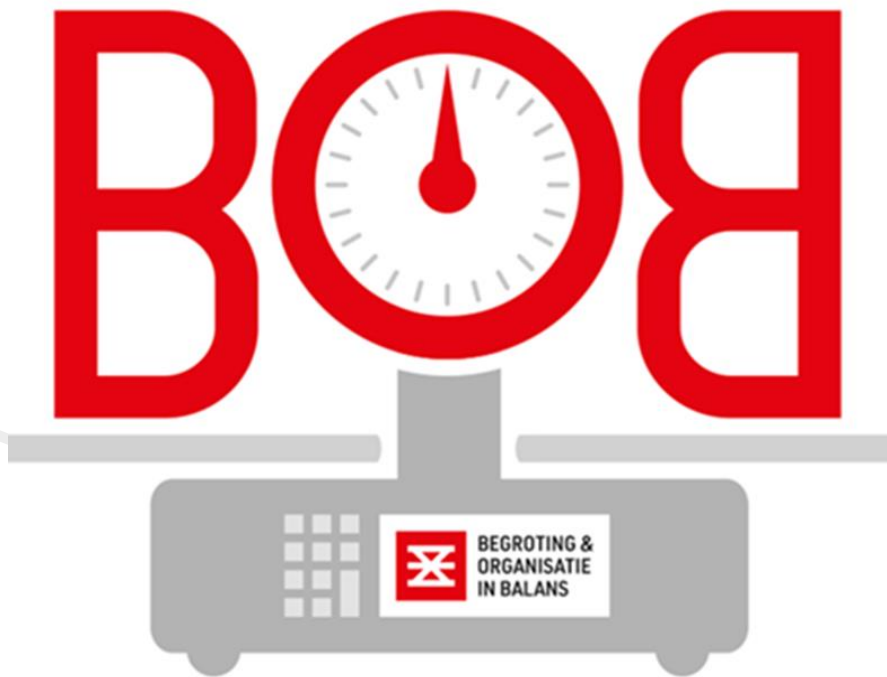
DOE JE MEE? OF BETER NOG... BEN JE AL BEGONNEN?

Kijk voor meer informatie in de [kennisbank](#).

ENSCHED E

Van 'taken – capaciteit – financiën' in balans
naar organisatieontwikkeling

GEMEENTE ENSCHEDE

ENSCHUDE

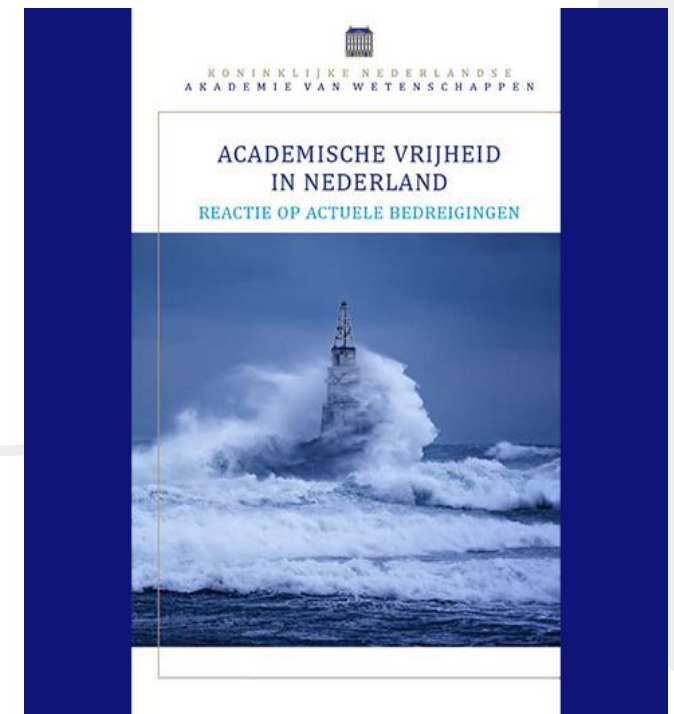
Samenwerking in de regio

WETENSCHAP ONDER DRUK

Gemeenten hebben allerlei soorten kennis nodig om te leren en innoveren: van de wetenschap, bedrijfsleven, inwoners en (andere) overheden.

KRITISCHE SUCCESFACTOREN:

- Gebrek aan vertrouwen in de wetenschap
- Desinformatie dwingt tot zorgvuldigheid
- Kennis is verspreid en heel divers
- Partners hebben uiteenlopende belangen
- Financieringsbronnen krimpen en zijn versnipperd
- Cultuurverschillen

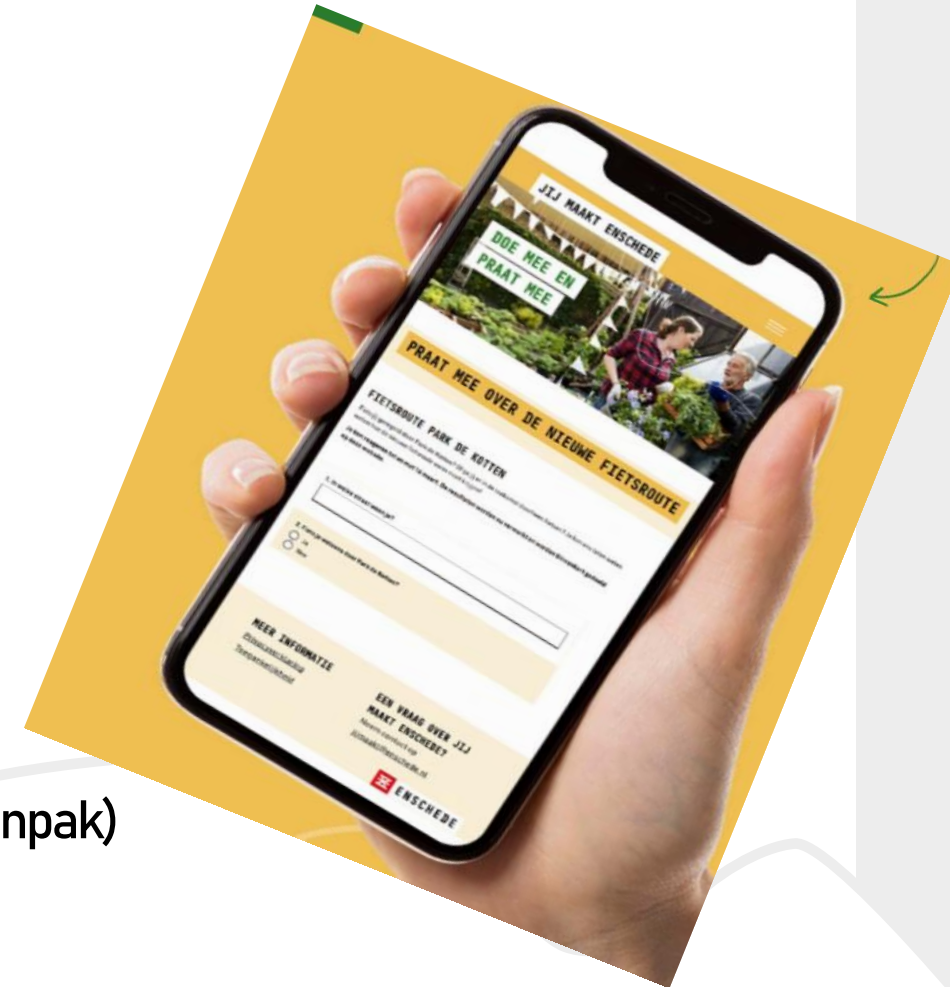

AANPAK

KENNIS-LEREN-INNOVEREN: samen met partners in de regio.

Kenmerkend voor onze aanpak:

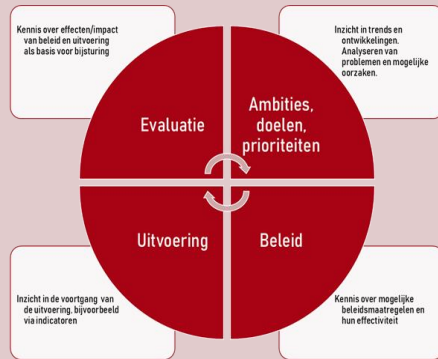
1. Open kennisecosysteem, met variatie aan instrumenten en samenwerking(svormen)
2. Samen (levenslang) leren en innoveren
3. Ontwerpgericht verzamelen en inzetten van kennis (gebiedsaanpak)
4. Kennis met impact

AANPAK: KENNISECOSYSTEEM MET INSTRUMENTEN

GEMEENTE ENSCHEDE

PDCA-CYCLUS wordt ondersteund door kennis, informatie en data ten behoeve van hele gemeente.

Kennisagenda: kennisbehoefte vertalen naar kennisvragen.
Buurtbarometer: gebiedsdata
Wetenschappelijke Board: koers van de stad
Ethische Commissie Enschede: data en digitalisering
Jij Maakt Enschede: inwoner-participatie

VORMEN VAN SAMENWERKING EN INSTRUMENTEN

Bestuurlijke afspraken/samenwerking:

- Samenwerkingsovereenkomst KI

Programmatische aanpak:

- Gezamenlijk onderzoek
- City Deals
- Regiodeals

Gebiedsaanpak:

- Wijkgericht werken
- Bedrijventerrein: Kennispark, CeeCee

Experimenteer en testplekken:

- CitizenScienceHub
- Designlab, Texlab
- Fablab etc etc

(Kennis)netwerken en knooppunten:

- Stadswerkplaats053
- Werkplaats Sociaal Domein Twente

EXTERNE PARTNERS

Kennisinstellingen

Inwoners

Trendbureau Overijssel

Maatschappelijke uitvoeringsorganisaties

Twenteboard

Novel-T

Ondernemers

Kennispunt Twente

Andere gemeenten, provincie

Onderwijs

Onderzoek

Kennishub ROC

Novel-T SMART

KTO

Buurtinitiatieven

Twente Index

Challengelab Twente

Regionale Schakelfunctie

ArtEZ

UNIVERSITY OF TWENTE.

roc van twente

Twente Board

kennispunt twente

ULALABS
University Lab of Labs for Transformative Societal Innovation
Activating collaborative and inclusive learning communities through shared R&D agendas among European regions

HET WERKPROCES VAN DE

WETENSCHAPPELIJKE BOARD

De Wetenschappelijke Board vergadert **4 x per jaar** over de koers van ENSCHEDE.

In deze vergadering:

- ☒ legt de gemeente Enschede een vraag of dilemma voor en licht deze toe.
- ☒ analyseert de Wetenschappelijke Board de vraag of het dilemma vanuit verschillende invalshoeken
- ☒ formuleert de Wetenschappelijke Board vragen en overwegingen die de gemeente Enschede kan gebruiken om haar beleid en strategie te verbeteren

De Wetenschappelijke Board maakt een **vergaderverslag** en meestal ook een **reflectie** met de analyse, vragen en overwegingen.

Het college van B en W geeft een **gemotiveerde schriftelijke reactie**. Deze stuurt zij naar de Wetenschappelijke Board.

GEMEENTE ENSCHEDE

ENSCHEDE

Samenwerking internationaal

WAAROM INTERNATIONALE SAMENWERKING?

Onze uitdagingen stoppen niet bij de grens

- Klimaatverandering, migratie en circulariteit zijn mondiale vraagstukken.

Europa werkt aan oplossingen

- Meer dan 70% van onze wetgeving komt uit Brussel.

Slim samenwerken = slim leren

- Door Europese netwerken deel je kennis én werk je samen aan oplossingen.

Hoe kom je aan de juiste kennis?

- Via EU-netwerken, kennisinstellingen én internationale partnerschappen.

ALS NETWERKSTAD TWENTE LID VAN EUROCITIES

- Kennisuitwisseling best practices op 6 grote thema's
- Snelle informatievoorziening over EU beleid en calls
- Platform voor vorming consortia en vinden projectpartners
- krachtige gezamenlijke lobby
- Lid samen met Almelo & Hengelo 2005/2024

Doel: Gezamenlijk onze inzet in Europa versterken

Wat?

In Brussel als drie steden meedoen met subsidie-programma's, wetgeving signaleren, Twente op de kaart zetten en gezamenlijk invloed uitoefenen.

Gefocust op 3 prioritaire onderwerpen:

KLIMAATADAPTATIE EN WATER

ENERGIETRANSITIE

MOBILITEIT/VERSTEDELIJING

Bijschakelen op andere thema's waar kansen liggen, zoals circulaire economie, cultuur, digitalisering en sociaal. Focus op **kennisontwikkeling** en **financiering**.

Hoe?

- Bestuurlijke EU-tafel met de burgemeesters van de drie steden
- Eén gezamenlijk 'team internationaal'
- Structurele vertegenwoordiging in Brussel voor tenminste de komende 2 jaar
- Borging in de organisatie: Aanspreekpunt in elke stad per thema en EU-bewustzijn
- Koppeling communicatiecapaciteit aan team internationaal
- Verbinding met subsidieadviseurs
- In samenwerking met onze partners zoals Twente Board, UT/Saxion/ROC, Provincie, MONT
- Beleidsbeïnvloeding samen met of via de G40, VNG, provincie en Eurocities

Waarom?

In Europa vinden we kennis, partners en financiering om onze projecten verder te brengen.

Maar liefst 70% van de wetgeving komt uit Europa. Door actief te zijn in Europa kunnen we de ontwikkeling van Europese wetgeving en fondsen signaleren en waar nodig beïnvloeden.

Door op een aantal prioritaire thema's actief te zijn kom je echt aan tafel en ontstaan kansen. Europa als vliegwielt voor onze ambities

Twente is interessant voor Europa!

DIVERSITEIT IN PARTNERSCHAPPEN

Palo
Alto

Brussel

AMS

Münster
en MONT

Linköping

KUNNEN WE DEZE INSTRUMENTEN
OOK MET JULLIE INZETTEN,
ZODAT WE SAMEN LEREN?

BEDANKT VOOR JULLIE AANDACHT

MEER WETEN?

Stuur dan een e-mail naar:

j.oosterhof-scholtenlinde@enschede.nl

d.smolders@enschede.nl

a.rijnhart@enschede.nl

Scan de QR code voor alle naslag van de
VNG Kennisdag

